

Arabako Foru Aldundiak kalte ordainak handitu ditu basafaunaren erasoek eragindako abeltzaintzako ustiatziei laguntzeko

Foru erakundeak konpentsazio esparru zabalagoa arautu du, galera zuzenak, lortu gabeko irabaziak, albaitaritza gastuak eta lan kostuak barne, biodibertsitatearen kontserbazioaren eta abeltzaintza jardueraren arteko bizikidetza errazte aldera

Vitoria-Gasteiz, 2026ko uztailaren 28a. Gobernu Kontseiluak onetsi du Arabako Lurralde Historikoan, 2025etik aurrera jasotako eta gerora gerta daitezkeen iberiar otsoen, sai arreen eta ehizaz kanpoko beste espezie basati batzuen erasoek aziendari eragindako kalteengatik oinarri arautzaileak eta kalte-ordainak eskatzeko prozedura.

Dekretuaren xedea da biodibertsitatearen kontserbazioaren eta abeltzaintza estentsiboaren bideragarritasun ekonomikoaren arteko bateragarritasuna indartzea, espezie horiek sektoreari eragin diezazkioketen galerak aitortuz eta konpentsatuz.

Erregulazio berriak kalte ordainen irismena zabaltzen du; izan ere, hildako animalien zuzeneko galeraz gain, albaitariaren aginduz hildako animalien, desagertutako aleen, abortuen, jaio gabeko animalien, albaitaritza gastuen, ekoizpen galeren eta erasoen ondoriozko lan kostu jakin batzuen galera ere jasotzen du. Horrela, erantzun egokiagoa eman nahi zaio gertakari horiek eragindako ustiatzietan duten benetako kalteari.

Iberiar otsoak eragindako kalteen kasuan, dekretuak ikuspegi integrala jasotzen du, sortutako kaltea, lortu gabeko irabazia eta lotutako lan kostuak barne hartzen baititu. Horrela, onartzen da eraso baten ondorio ekonomikoak azienta buruak berehala galtzetik harago doazela, eta ondorioak dituela esne ekoizpenean, animalien ugalketan eta abeltzainek gorabeherak kudeatzeko beren gain hartu behar duten lan gehigarrian.

Sai arrearekin lotutako gertaeretakoa, ardi-, ahuntz-, behi- eta zaldi-aziendari eragindako zuzeneko kalteen kalte ordaina ezartzen da, eta estaldurak salbuespenez zabaltzeko aukera ematen da, inguruabarrek hala gomendatzen dutenean. Era berean, ehizarako ez diren beste basa espezie batzuen ezohiko egoerei erantzutea ahalbidetzen duten mekanismoak jasotzen ditu testuak, faunaren eta abeltzaintza jardueraren arteko gatazka egoera berriei erantzuteko malgutasuna bermatuz.

Arabako Lurralde Historikoan izandako basafaunaren erasoek abereei eragindako kalteengatik kalte ordainak eskatzeko deialdia 2025. eta 2026. urteetan aitortutako kalteetarako da. Laguntza horiek hurrengo urteetan aplikatuko dira, dekretu berri bat onetsi arte, hala badagokio.

Behar bezala erregistratutako abeltzaintza ustiatzietako pertsona fisikoek, juridikoek eta erakunde titularrek eskatu ahal izango dituzte kalte ordainak, baldin eta erasoak Arabako Lurralde Historikoan gertatu bada eta Foru Aldundiari erasoaren berri izan eta gehienez ere 24 orduko epean jakinarazi bazaio.

Arauak, gainera, egiaztapen- eta ikuskapen-mekanismoak indartzen ditu, kalteak behar bezala egiaztatzen direla eta funts publikoak behar bezala kudeatzen direla ziurtatzeko.

Araudi horrekin, foru erakundeak aurrera egiten du babestutako basafaunaren eta abeltzaintza jardueraren arteko bizikidetza eredurantz, eragindako ustiatzei segurtasun juridiko eta ekonomiko handiagoa emanez.

Dekretu hori lehen sektorearekin lankidetzan landu da, eta abeltzainek egiten zituzten eskaera garrantzitsuenei erantzun die.

Gobernu Kontseiluak onetsi du AP-68 autobidean erabiltzeagatiko ordainketa sistema arautuko duen foru araua

Gero, foru dekretu batek Arabako tarterako finkatuko ditu indarrean dauden tarifak baino % 70 baxuagoak ibilgailu arinentzat, eta % 50 baxuagoak astunentzat

Foru Gobernu Kontseiluak gaur onetsi du AP-68 autobidearen Arabako zatiko ibilgailu arin eta astunentzako erabileragatiko ordainketa sistema berria datorren azaroaren 11tik aurrera arautzen duen foru arau proiektua. Gero, foru dekretu batek egungoak baino askoz tarifa publiko txikiagoak finkatuko ditu: % 70 gutxiago turismoentzat eta % 50 gutxiago kamioientzat.

Erabileraren arabera ordainketa sistema 2026ko azaroaren 11n hasiko da martxan. Egun horretan, Arabako Foru Aldundiak bere gain hartuko du AP-68 autobidearen Arabako tartearen kudeaketa, baina azpiegitura osoaren hedapena modu progresiboan egingo da. Ibilgailu astunentzako erabileraren arabera ordainketa sistemaren ezarpena hedatuko da datozen urteetan lurraldeko edukiera handiko beste bide batzuetara.

Arabako Foru Aldundiaren Gardentasun Atariak foru arau proiektua argitaratu zuen ekainaren 22an, herritarrek, elkarteek, enpresek eta erakundeek haren edukia ezagutu eta alegazioak aurkeztu ahal izan zitzaizkion. Orain, alegazioei erantzun eta nahitaezko txostenak jaso ondoren, Foru Gobernu Kontseiluak proiektua onetsi eta erabaki du Arabako Batzar Nagusietara bidaltzea, garaiz eta forma egokian izapidetu ahal izateko.

Gero, foru dekretu batek tarifa publiko batzuk finkatuko ditu –orain kudeaketa pribatua da, irabazi asmoduna–, autobidearen eta Arabako edukiera handiko gainerako bideen mantentzea eta modernizazioa bermatzen duten baliabide ekonomikoak sortzeko helburu bakarrarekin. Tarifa horiek indarrean daudenak baino askoz txikiagoak izango dira: % 70 gutxiago ibilgailu arinen kasuan eta % 50 gutxiago ibilgailu astunen kasuan.

Horrela, turismoentzat, autobidearen Arabako tarteko prezioa kilometroko 22 zentimo izan beharrean 6 zentimo izango da, eta, ondorioz, Arabako 55 kilometroen guztizko prezioa 11,20 euro izan beharrean 3,35 euro izango da.

Foru dekretu horrek sistema misto bat definituko du AP-68 autobidearen Arabako tarterako. Sistema horrek ordainketa dinamikoko azpiegitura teknologiko bat (free flow) konbinatzen du portikoen eta banderatzoen bidez, eta horrek erosotasuna ematen die gidariei, eta ibilgailuen trafikoa arintzen du. Horrez gain, hesidun ordainketa kanalizatu konbentzionalak ere baditu, sistemaren sendotasuna bermatzen dutenak. Ereduak kudeaketa bateratuko plataforma bat izango du, etorkizunean edukiera handiko beste bide batzuk integratuko dituena.

Erabileraren araberako ordainketaren kontrolak eta ordainketak honela funtzionatu du: VIA-T gailuen eta antzekoen bidez; web erregistro baten bidez, non erabiltzaileek beren ibilgailua kreditu/zordunketa txartel bati lotu ahal izango baitiote; toki desberdinetan dauden irakurgailuen eta kameren bidez; bai eta eskudirutan ordaintzeko makinak eta/edo kreditu/zordunketa txartelen bidez ere ibilbide nagusietan. VIA-Taren erabilerak, epe ertainean, aukera emango du tarifa adimendunak eskuratzeko, eta abantaila batzuk izateko, tartean, ibilgailu elektrifikatuaren edo gutxiago kutsatzen duen ibilgailuaren eta abarren arabera.

Uda ondoren, komunikazio kanpaina batek sistema berriaren ezaugarrien berri emango die Arabako herritarrei.

Erabileraren araberako ordainketa sistema adostasun politiko zabal batetik sortu zen. Batzarkide talde guztiek (EAJ, PSE-EE, EH Bildu eta Elkarrekin Araba), PPk izan ezik, joan den legegintzaldiaren amaieran, Arabako Batzar Nagusien ponentzia berezi baten barruan, txosten bat babestu zuten, zeinaren bidez Foru Gobernuari agintzen baitzaio erabileraren araberako ordainketan oinarritutako edukiera handiko bideak kudeatzeko eta finantzatzeko eredu berri bat diseinatu eta abian jartzeko.

Araba penintsulako iparraldearen eta Europaren arteko komunikazio nodo bat da, eta lurraldeko edukiera handiko bideetako zirkulazio gehiena igarobide zirkulazioa da. Hala, AP-68 autobidearen kasu zehatzean, AP-68 autobideko ibilgailu arinen trafikoaren % 80 baino gehiago "Arabakoa ez den" trafikoa da (ehuneko hori handiagoa da ibilgailu astunen kasuan), eta, beraz, Arabako erabiltzaileak % 20 baino gutxiago dira.

Erabileraren araberako ordainketa sistemaren ondorioz, igarotze zirkulazioak sareari eusten ere laguntzen du, Europako "hondatzen eta kutsatzen duenak ordaintzen du" irizpidearen ildotik.

Foru Aldundiak urtean 12 milioi euro bideratzen ditu, batez beste, Errepideen Foru Sareko 1.455 kilometroak mantentzera, eta, egindako azterlanen arabera, mantentze lanetarako eta 168 kilometroko edukiera handiko bideetarako soilik, urtean 16 milioi euroko gutxieneko inbertsioa egin beharko da. Gainera, Arabako Errepideen 2016-2027 aldirako Plan Integralak urtean 32 milioi euroko inbertsioa aurreikusten du hobekuntzetan.

Erabileraren araberako ordainketa sistemaren azken helburua da Arabako herritarrei kalitatezko errepide sare moderno eta segurua bermatzea, Europako estandarren arabera.

Foru Aldundiak 310.000 euro baino gehiagorekin bultzatuko du kuadrilletako turismo sustapena

Kirol eta gastronomia ekitaldiak finantzatuko ditu, bisita gidatuak eta antzeztuak, turismo produktu berriak, publizitatea, etab

Arabako Foru Aldundiko Enplegu, Merkataritza eta Turismo Sailak lurralde historikoko eskualdeetan turismoa sustatzeko proiektuak eta jarduerak bultzatuko ditu aurren, kuadrillen bidez. Guztira, 313.580 euro bideratuko ditu. Baliabide horiei esker, Arabako eskualdeetako erakargarriak ezagutarazteko ekimenak gauzatu ahal izango dira, eta bisitariei eskainitako zerbitzuak hobetuko dira.

Foru Gobernu Kontseiluak gaur onetsi du dirulaguntza deialdi honen ebazpena, besteak beste honako hauek finantzatzeko: turismoa eskualde bulegoak kudeatzea, sustapen materiala diseinatu eta argitaratzea, azoketara joatea, turismo produktu berriak sortzea, kiroleko, kulturako eta sukaldaritzako ekitaldiak antolatzea eta teknologia berriekin lotutako ekimenak abiaraztea (web orriak, sare sozialak eta abar).

Enplegu, Merkataritza eta Turismo Sailak deialdi honetan lehentasuna eman die proiektu teknologiko eta berritzaileak egiteari, irisgarritasuna eta erakargarri turistikoaren jasagarritasuna hobetzeko proiektuei eta hoteletako eta nekazaritza turismoetako okupazioa sasoien arabera izan ez dadin laguntzen dutenei. Dirulaguntzak kuadrilek aurkeztu dituzten proiektuen arabera aukeratzen dira eta honela banatuko dira:

- Aiaraldeko Kuadrilla: 55.000 euro turismoa sustatzeko material berria argitaratzeko; online eta off line publizitate kanpainak garatzeko; produktu turistiko berriak (*Basquemountains*, *Aiaraldea Zikloturista*, etab.) eta eskualdeko sektorea dinamizatzen duten ekitaldiak (*Txakoli Bizi* eta *Aiaraldea Gravel*) antolatzeke; eta Turismoaren Kode Etikoa ezartzeko.
- Gorbeialdeko Kuadrilla: 55.000 euro bisita gidatuak eskaintzeko; sustapen azoketara joateko; turismo bulegoa kudeatzeko; eskualdeko erakargarriak erakusteko sektorekoentzako topaketak antolatzeke (bidaia agentziak eta prentsa espezializatua); *Barnealdeko Hondartzak* eta *Gorbeia Cycling* turismo produktuetarako; eta *Gorbeia Experience* ekitaldirako.
- Arabako Lautadako Kuadrilla: 55.000 euro publizitate kanpainetarako; sustapen material berria argitaratzeko; Arabako Lautadako XVII. Jardunaldi Gastronomikoak antolatzeke; bisita gidatuak eskaintzeko; Turismoaren Kode Etikoa ezartzeko; bidaia agentziekin eta prentsa espezializatuarekin sektorekoentzako topaketak antolatzeke; azoketara joateko; eta turismo bulegoaren kudeaketarako.
- Añanako Kuadrilla: 55.000 euro, beste ekintza eta proiektu batzuen artean, helmugaren sustapen material berria eta publizitate ekintzak editatzeko eta inprimatzeko; *Añanan Udaberri Aktiboa* programa egiteko; bisita gidatuak eskaintzeko; eskualdeko turismo bulegoa kudeatzeko eta hobetzeko; eta turismo azoketara joateko.

- Arabako Mendialdeko Kuadrilla: 51.884 euro publizitate kanpainetarako eta sustapen materialerako; *Bide Berdearen Eguna* eta *Laguardia-Lagrán Ibilbidearen Eguna* turismo ekitaldietarako; *Mina Lucía* eta *Behaketa astronomikoa* turismo produktuetarako; bisita gidatuak antolatzeke; argazki eta ikus entzunezko erreportajeak burutzeke; turismo bulegoaren kudeaketarako; azoketara joateko eta fam/press trip-ak gauzatzeke.
- Arabako Errioxako Kuadrilla: 41.756 euro, besteak beste, ekitaldi turistiko hauetarako: *Musika mahastien artean* eta *Laguardia-Lagrán Ibilbidearen Eguna*; publizitate ekintzetarako; sustapen material berria diseinatu eta argitaratzeko; ibilbide gidatuetaarako; argazki erreportajeak egiteko; eta azoketara joateko.

Arabako Foru Aldundiak 163.000 euro bideratu ditu garapenerako lankidetzako hamaika ekintza puntualetara

Foru Gobernu Kontseiluak ebatzi du garapenerako lankidetzako aldizkako urteko ekintzak finantzatzeko 2026ko laguntzen deialdia, eta 163.000 euroko dirulaguntzak eman dizkie irabazteko xederik gabeko hamaika erakunderi, garapen bidean dauden herrialdeetan ekimenak garatzeko.

Berdintasun, Euskara eta Gobernantza Saileko foru diputatuak proposatuta diruz lagundutako proiektuak Ginea-Konakri, Kamerun, Nikaragua, El Salvador, Kolonbia, Saharako errefuxiatuen kanpamentuak edo Kongoko Errepublika Demokratikoa herrialdeetan garatuko dira. Honako eremu hauek hartzen dituzte: elikagaien segurtasuna eta edateko ura eskuratzea, komunitatearen osasuna, sexu eta ugalketa osasuna, emakumeen ahalduntzea, hezkuntza eta giza eskubideen defendatzaileen babesak.

Beren ezaugarriak direla-eta urte anitzeko proiektuen deialdian sartzen ez diren ekintzak finantzatzera bideratuta daude laguntza hauek eta nazioarteko elkartasunarekin konprometituta dauden erakunde eta kolektibo berriei lankidetzarako sarbidea ematen diete.

Deialdi honen erakunde onuradunak honako hauek dira: Kupu Kupu, Balin desgaitasuna dela-eta kalteberatasun handiko egoeran dauden familientzako arroz banaketa proiekturako; Afrika Miniaturan, Kamerunen emakumeen autonomia eta parte hartze politikoa indartzeko ekimenerako; Argia, Nikaraguako emakume gazte eta helduen sexu eta ugalketa osasuna sustatzeko programarako; Afrikako Aliantza, Ginea-Konakrin edateko ura eskuratzeko aukera hobetzeko; Adeco, El Salvadorren genero ikuspegia duen prebentzio proiektu komunitario baterako eta Telimele, Ginean ur putzu batez hornitzeko fase berrirako.

Era berean, honako elkarte hauek ere laguntza jasotzaileen artean daude: Doc Beituha, Saharako errefuxiatuei zuzendutako telemedikuntza zerbitzu baterako; Mano sobre el Corazón Elkartea, Kamerunen informatika inklusiboko gela bat sortzeko; Kawral Fulbe, Senegalen ikasgelak birgaitzeko eta egokitzeko proiekturako; Jambo Congo, Kongoko Errepublika Demokratikoan lehen hezkuntzako gela bat eraikitzeko eta Emigrados Sin Fronteras, Kolonbiako giza eskubideen defendatzaileak babesteko eta laguntzeko ekimena burutzeko.

Deialdiak diruz laguntzen ditu 2030 Agendarekin eta Garapen Jasangarrirako Helburuekin (GJH) bat datozen jarduerak, giza garapena eta garapen jasangarria, pobrezia desagerraraztea, giza eskubideen defentsa eta justizia sozialean, berdintasunean eta diskriminaziorik ezean oinarritutako nazioarteko harremanak sustatzera bideratuta daudenak. Halaber, arreta berezia eskaintzen die emakumeen egoera hobetzeko eta haien eskubide ekonomiko, sozial, kultural, zibil, politiko, sexual eta erreproduktiboak erabat baliatzeko gaitasuna indartzeko ekimenei.

Ekimen hori EAJ/PNVren eta PSEren gobernu taldearen eta Elkarrekin Araba-Podemos batzarkide taldearen arteko aurrekontu akordioaren barruan kokatzen da.

Foru Aldundiak Añanara, Aiaraldera eta Arabako Mendialdera zabaldu du berdintasun politikak bultzatzeko lankidetza eredu egonkor berria

Hitzarmenek finantzaketa izenduna eta 2030era arteko jarraitutasuna bermatzen dute, berdintasun programak garatzeko bi kuadrilletan

Foru Gobernu Kontseiluak gaur onetsi du Arabako Foru Aldundiaren eta Añanako, Aiaraldeko eta Arabako Mendialdeko kuadrillen arteko lankidetza hitzarmena, 2026-2030 aldian emakumeen, gizonen eta pertsona ez-binarioen berdintasuna lortzeko programak eta jarduerak garatzeko. Era berean, eta Berdintasun, Euskara eta Gobernantza Saileko foru diputatuak proposatuta, oniritzia eman dio kuadrilla bakoitzari 35.000 euroko zuzeneko bi dirulaguntza emateari, bakoitzak bere 2026ko jarduera planak finantzatzeko, berdintasunaren arloan.

Akordio horiek Arabako Errioxako Kuadrillarekin aurreko astean onetsitako hitzarmenari gehitzen zaizkio (Arabako Foru Aldundiak ezaugarri horietako lehenengoa sinatu zuen), eta foru erakundeak toki eremuan bultzatutako berdintasun politiken lankidetza eta finantzaketa eredu berria finkatzen dute.

Formula berriak egonkortasun instituzionala eta ekonomikoa ematen die toki erakundeei, eta aukera ematen die finantzaketa bermatua izateko ekitaldi bakoitzaren hasieratik, urte osoan zehar jarduerak eta programak planifikatzeko eta urteko deialdien norgehiagokako prozedurari lotutako administrazio zamak murrizteko. Foru Aldundiaren ustez, sistema honek toki eremuan berdintasun politika publikoak indartzen laguntzen du landa eremuetan, batez ere lurraldeko landa zonetan, non sakabanaketa geografikoak eta baliabide tekniko eta ekonomikoen erabilgarritasun mugatuak beharrezkoa egiten baitute finantzaketarako eta koordinazio instituzionalerako mekanismo egonkorrak izatea.

Añanarekin, Aiaraldearekin eta Arabako Mendialdearekin egindako hitzarmenek bi erakundeen arteko lankidetza esparru bat ezartzen dute sentsibilizazio programak garatzeko, indarkeria matxistak prebenitzeko, emakumeak ahalduztzeko, sare feministak bultzatzeko, sexu eta genero aniztasuna sustatzeko, berdintasunaren alde gizonekin lan egiteko, egoera bereziki ahulean dauden emakumeei laguntzeko eta berdintasun erreal eta eraginkor baterantz aurrera egiteko beste jarduera batzuk egiteko.

Hiru kuadrilla horiek sistema horretan sartuta, Foru Aldundiak betetzen jarraitzen du Arabako Emakumeen eta Gizonen Berdintasunerako V. Foru Planean jasotako neurrietako bat, kuadrilla eta udalerrietan berdintasun politikak finantzatzeko mekanismoak birformulatzea planteatzen duena. Helburua da eredu hori pixkanaka lurralde osora zabaltzea, sistema egonkorragoa, eraginkorragoa eta tokiko berdintasun zerbitzuen beharretara egokituagoa finkatuz.

Foru Ogasunak Vitoria-Gasteizko OHZri lotutako hiri lurzorua mugaketa berria onartu du, udalerriko hiri antolamenduko plan orokor berrira egokituta

Gobernu Kontseiluak onespina eman dio Vitoria-Gasteizko udalerriko ondasun higiezin gaineko zergari (OHZ) atxikitako hiri lurzorua mugaketa berriari. Izan ere, mugaketa aldatu egin da udalerriko hiri antolamendurako plan orokor berria onestearen ondorioz.

Aldaketa horren ondorioz, udalerriko hiri lurzoruan sartutako lurzatiek hiri izaerako ondasun higiezin izaera berriarekin bat datorren katastro balioa jasoko dute. Balio horiek Vitoria-Gasteizen indarrean dagoen balioztapen txostenaren arabera zehaztuko dira. Txosten hori Diputatuen Kontseiluaren martxoaren 22ko 158/2016 Erabakiaren bidez onetsi zen.

Era berean, hiri lurzorua mugaketa berritik kanpo geratu diren lurzatiak landa ondasun higiezin katastroan sartuko dira.